

Weerwater Waardeketen

Het Weerwater is een recreatiemeer aan de rand van Almere Stad. Oorspronkelijk was het een zandgat, ontstaan door afgravingen voor de bouw van de stad. Rondom de waterplas spelen diverse uitdagingen, waar een groot aantal partijen bij betrokken is. Het Grondstoffen Collectief Almere koppelt de projecten aan elkaar en gaat op zoek naar mogelijke verdienmodellen. Een nieuwe manier van systeendenken in de circulaire economie.

De aanleiding

De waterplanten in het Weerwater zorgen al jarenlang voor veel overlast. Watersporters raken geregeld met hun boten verstrikt in het fonteinkruid. Het maaien, afvoeren en composteren of verbranden van de planten kost de gemeente jaarlijks tientallen duizenden euro's. Bovendien is het slechts symptoombestrijding: in korte tijd zijn de planten alweer aangegroeid. En het maaien moet ook nog eens met beleid gebeuren, want bij te veel maaien ontstaat bijvoorbeeld blauwalg.

In 2017 besloot de gemeente Almere het probleem op een andere manier te benaderen, onder meer geïnspireerd door 'de blauwe economie' van Gunter Pauli. Zijn uitgangspunt: achter elke overvloed is een geldstroom aanwezig. Met dit idee ging de gemeente op zoek naar mogelijke verdienmodellen. Zouden de waterplanten ook geld kunnen opleveren?

Papier en composiet van waterplanten

In het Natuurvezel Applicatie Centrum van Millivision (partner in het GCA) werd het eerste Almeerse waterplantenpapier ontwikkeld, gemaakt van maaiafval uit het Weerwater. Almeerse papiergroothandel Antalis werkte mee aan de ontwikkeling en nam het papier op in het assortiment. Daarnaast bleken de fonteinkruidvezels zeer geschikt voor de productie van composiet. In heel Almere vind je inmiddels al tientallen bankjes van dit materiaal. Ook is houten walbeschoeiing vervangen door deze duurzame variant van biocomposiet. Het geld dat vroeger nodig was voor het transporteren en composteren of verbranden van het maaiafval, wordt nu gebruikt om er nieuwe producten van te maken.

Nog meer waarde uit het Weerwater

Rondom het Weerwater spelen nog een paar andere uitdagingen. Zo is de plas in de loop der jaren steeds verder dichtgeslibd. Op sommige plekken is de diepte nog maar vier meter. Om de biodiversiteit te verbeteren is uitbaggeren noodzakelijk, maar dit is erg kostbaar.

Intussen loopt het Flevoziekenhuis, dat aan de rand van het Weerwater staat, tegen een ander probleem aan: de warmte- en koudeopslag is uit balans. Het pand heeft een glazen atrium, waardoor de temperatuur er 's zomers snel oploopt. Lozen van de warmte op het Weerwater zou een oplossing kunnen zijn, maar dit is slecht voor de biodiversiteit. En koud water uit het Weerwater halen om te koelen is nu ook geen optie, omdat de plas niet diep genoeg is.

Slib als bouw materiaal

Maar als we deze uitdagingen aan elkaar koppelen, blijkt er ineens veel meer mogelijk. Stel dat we toch gaan uitbaggeren. Kunnen we het slib dan misschien hergebruiken, bijvoorbeeld als bouw materiaal, en zo opnieuw waarde creëren? Uit onderzoek weten we dat het slib helemaal schoon is. Het ziekenhuis kan dan wél koud water uit het Weerwater halen om te koelen. Bovendien komt het de biodiversiteit ten goede. En als we gaan baggeren op de plekken waar recreanten het meeste varen, zorgen de waterplanten ook niet meer voor overlast.

Rol Grondstoffen Collectief Almere

Kortom, het zijn complexe vraagstukken waar veel verschillende partijen bij betrokken zijn. Het Grondstoffen Collectief Almere koppelt de projecten aan elkaar en brengt de partijen samen. Ook studenten van de Almeerse hbo- en mbo-instellingen worden regelmatig betrokken. Zowel de experimenten, de conceptontwikkeling, de prototyping en de begeleiding vinden plaats op het GCA. Hier kunnen studenten en ondernemers samen volop experimenteren.

gca-almere.nl/weerwater

Weerwater & Floriade

Ook voor Floriade Expo 2022, die plaatsvindt in Almere, biedt het Weerwater interessante mogelijkheden. Op de wereldtuinbouwtentoonstelling worden duurzame oplossingen voor de stad van de toekomst getoond. Het Floriadeterrein bevindt zich aan de rand van het Weerwater. Er wordt een Smart Thermal Grid (STG) aangelegd, een duurzaam systeem voor warmte- en koudeopslag, dat een deel van het vastgoed op de Floriade gaat verwarmen en koelen.

Grondstoffen Collectief Almere

Almere is de eerste gemeente in Nederland die actief aan de slag is gegaan met concrete toepassingen van circulaire economie. Het Grondstoffen Collectief Almere (GCA) is in 2017 opgericht om hier een bijdrage aan te leveren. Het GCA richt zich op de ontwikkeling van grondstoffen uit afval en coördineert circulaire projecten. Dat doen we in nauwe samenwerking met overheden, ondernemers en onderwijs. Een collectief met grootse ideeën en indrukwekkend enthousiasme!

Dit project draagt bij aan de volgende GCA-focusgebieden:

- Reststromen verwaarden
- Innovatieve toepassingen
- Opschalen met markt
- Partnernetwerk versterken

Projectpartners:

